

Debat ogsaa om dette Spørgsmaal, hvis Ministeren synes det, men det er, som sagt, ikke mig, der har ført os ind paa det.

Den højtærede Minister svarede ikke paa de to andre Spørgsmaal, jeg stillede, og jeg vil da gaa ud fra, at min Antagelse har været rigtig, at naar f. Eks. en Mand ikke vil bygge det hele færdigt paa een Gang, saa bliver det Laan, der bestemmes for ham, staaende fast og kan ikke røkkes. Det samme maa antagelig gælde for Jordlaanets Vedkommende. Der er fastsat 7 500 Kr., og det kan man opnaa, naar Jorden koster saa meget vel at mærke . . . Ministeren nikker, og dermed er jeg tilfreds; jeg forlanger ikke yderligere Svar.

Men saa kommer der atter en Uenighed, og det er ikke blot en gammel Uenighed mellem den højtærede Minister og mig, men det har været en staaende Uenighed, kan man sige, mellem Partierne i de Tider, der er gaaet, og maaske det vil vedblive at være det langt ud i Fremtiden. Den højtærede Minister og for Resten ogsaa den ærede Ordfører for de Konservative var inde paa den Betragtning, at det ikke var saa slemt, om en Husmand var nødsaget til at gaa hen og tjene en Del hos andre for at ernære sin Familie. Ja, det sete afhænger af Øjnene, der ser. Jeg for mit Vedkommende betragter det nu som saare uheldigt, at der ikke oprettes saa store Brug, at en Mand, der er i Besiddelse af normal Dygtighed, kan ernære en Familie paa den Jordlod, han har. Jeg vil gerne sige overfor den ærede Ordfører for de Konservative, at dersom det blev gennemført, at Brugene holdtes saa smaa, at de paagældende ikke kunde ernære sig og deres Familier paa dem uden at skulle udføre Arbejde hos andre for at erhverve nogen Fortjeneste til, saa kunde jeg i og for sig ikke have saa meget derimod, hvis det ikke hindrede Udstykningen netop af de store Gaarde. Det er efter min Mening de store Gaarde, der fortrinsvis skal udstykkes, og hvis en saadan stor Gaard udstykkes, og der oprettes 40—50 Brug paa den, og disse Brug er for smaa til at ernære en Familie hver for sig, saa skaber man et Proletariat, hvad man efter min Mening meget nødig skulde. Da jeg, som sagt, synes, at det er de store Gaarde, man fortrinsvis skal udstykke, tror jeg, at den ærede Ordfører for de Konservative i hvert Fald vil kunne forstaa, at min Betragtning har noget paa sig, selv om vi ikke kan blive enige. Jeg betragter dette, at Brugene bliver for smaa, som uheldigt i al Almindelighed, men

i Særdeleshed med Henblik paa de store Gaarde.

Maa jeg derefter henvende et Par Ord til den højtærede Minister, Jeg ved saa udmærket godt, at den højtærede Minister slet ikke kan forsone sig med de Løntariffer, som bliver fastsat af Fagorganisationerne, og den højtærede Minister bebrejdede mig, at jeg ikke talte rent ud og nævnte „de Løntariffer“, der er vedtaget. Nu vil jeg først gøre den højtærede Minister opmærksom paa, at det er ikke saa nær alle Vegne paa Landet endnu — desværre —, at Landarbejderne har Løntariffer. Men dernæst vil jeg sige til den højtærede Minister, at disse Løntariffer og disse Overenskomster, som Fagorganisationerne er i Stand til at fremskaffe eller rettere sagt fremtvinge — for det skal de jo —, har min fulde Sympati. Jeg er født og opvokset ude paa Landet, jeg kan huske, hvordan en Landarbejder havde det den Gang, og jeg ved ogsaa, hvordan han har det i mangfoldige Tilfælde nu. Jeg kender ogsaa det store Landbrugs Repræsentanter, de store Landbrugere; der er naturligvis hæderlige Undtagelser, men i al Almindelighed gælder det for dem som for Arbejdsgiverne andre Steder i Landet om at holde Arbejderne nede paa et saa lavt Niveau som muligt. Og Arbejderne har da kun det gode Kammeratskab til at hæve sig opad mod rimelige Livsvilkaar. Det er det eneste, han har. Derfor skulde Lovgivningsmagten ikke være med til at lave disse Brug saa smaa, at de Folk, der faar dem, muligvis kan være fristet til at optræde som daarlige Kammerater. Den Løn, som Landarbejderen faar, er i Almindelighed saaledes, at ingen, selv ikke den højtærede Landbrugsminister, vil sige, at han har mere end lige akkurat det, der nødvendigvis skal til; han har ikke en Gang saa meget, at han kan optræde som andre Borgere i Samfundet, og det skulde han dog virkelig have Ret til. For er det ikke først og fremmest Landarbejderen, der fremskaffer Værdierne i Landbruget? Jeg kan derfor ikke være med til at gøre Brugene saa smaa, at man muligvis fremtvinger daarligt Kammeratskab. Det er efter min Mening Husmandslovens Fejl, at den lige fra sin Begyndelse har sparet paa de sidste Skillinger, og det, skønt der slet ikke har været Tale om Tilskud, men om Laan, som vedkommende skulde forrente. Jeg kan ikke forstaa, at man ikke har villet gøre disse Brug noget større, undtagen netop ud fra den Betragtning, at de skulde være saa smaa, at Brugeren var tvunget til at gaa paa Arbejde hos